

Félévem Stockholmban.

Külföldi Részképzés Beszámoló – Papp Kristóf

Stockholm School of Economics

2019/2020 1. félév

Bevezetés

A Budapesti Corvinus Egyetem marketing mesterszakos hallhatójaként a 2019/2020-as tanév első félévére nyertem el helyet a svédországi Stockholm School of Economics intézménybe. Miután elnyertem a helyet, megpályáztam a Campus Mundi ösztöndíjat is, amit sikeresen megkaptam.

Nagyon örültem a megszerzett helynek és vártam már a kiutazást, hiszen ez előtt még sose voltam skandináv területen, ami híres az oktatási rendszeréről is, így nagyon kíváncsian vártam milyen is lesz majd a félévem. Az egyetem, ahova elnyertem a pályázatom a Stockholm School of Economics (svédül: Handelshögskolan i Stockholm), ami egy kisebb privátiskola. Az intézményt támogatja a svéd állam is, de legnagyobb részben vállalati partnerek támogatása révén tud megvalósulni az oktatás, hiszen egyébként, mind a svédeknek, mind más EU tagoknak itt is ingyenes az oktatás, nem kell tandíjat fizetni. Több mint 110 üzleti partnerük van, többek között a H&M, IKEA, EY, Mastercard, Deloitte, KPMG, PwC, BCG, szinte az összes svéd bank és szupermarket hálózat... Az egyetem Európa egyik vezető üzleti egyeteme. A management mester programok a világ 13. legjobb képzésinek sorolta a Financial Times, míg a skandináv régióban első helyén végzett az iskola. Az egyetem tavaly ünnepelte 110. születésnapját.

Beszámolómban szeretném összegezni külföldi félévemet, mind az iskolai és diákélet tekintetében, mind pedig a szabadidő eltöltése tekintetében, valamint Svédországról és Stockholmról is írok.

Szállás

Kezdem is az elején, miután az iskola kiküldte e-mailben üdvözlő levelét, elég könnyen online kivitelezhető volt minden regisztrációs folyamat, amit meg kellett csinálni, így a szálláskeresés volt a következő lépés. Ez nem könnyű, még a svédok is azt mondták, hogy ez nekik sem egyszerű, Stockholm, mint a főváros elég telített és egyértelműen nagyobb a kereslet a szállások felé, mint amennyi rendelkezésre áll. Az iskolának két külön kollégiuma is van kifejezetten az érkező cserediákok számára, azonban még az így elérhető helyek is körülbelül az érkező diákok felének elegendő. Az egyik épület közvetlenül az iskola mellett van, így elég jó lokációnak mondhatjuk, itt két és egy fős szobák vannak, a másik épület meg a városból kijebb, de mindössze egy busszal elérhető az egyetem. Itt nagyon sok kollégiumi szoba van, de nem csak a mi iskolánk, hanem szerintem konkrétan az összes stockholmi egyetem bérel itt szobákat a hallgatóknak. Egy online űrlapot kell kitölteni, majd jött a jelentkezési határidő után az e-mail az eredményről. Én várólistára kerültem, sajnos nem tudnak jelenleg helyet biztosítani számomra. Annyira nem törtem össze, mert az árakat már kiküldtél előre és tulajdonképpen ugyan akkora összegért akár láttam más opciókat is, mint a kollégium, de persze nyilván ez lett volna a legegyszerűbb. Van olyan lehetőség, ami kifejezetten diákok számára biztosít helyeket, itt azonban nagy várólisták vannak és az számít, hogy hány napja várakozik az ember, a svédok nyilván ismerik, hogy ez így működik és akár több éve gyűjtik a napokat, hogy majd egyetem alatt legyen lakhatásuk, szóval konkrétan esély sincs így lakást szerezni, így maradt a „hagyományosabb” lakáskeresési módszer. Nagyon kell figyelni, mert sok az átverés, angol számlaszámokra előre utalni és majd küldik a kulcsot postán stb..., végül pár nappal kiutazás előtt sikerült találnom egy szobát, ami egy nagy házban volt, jól felszerelt volt az egész ház és mindössze egy metróval kellett utaznom, 20-25 perc alatt értem be az iskolába háztól -házig. A felszereltség miatt konkrétan semmilyen extra dolgot nem kellett vásárolnom és jelentősen olcsóbb is volt a szoba, mint akár a kollégium, úgyhogy összeségében nagy szerencsém volt.

Az egyetemről

A legelején már írtam az iskoláról, de néhány dolgot még mindenképp megosztanék róla. Az iskola elhelyezkedése nagyon központi volt, két metrómegállóra volt Stockholm központi metrómegállójától, a T-Centralentől. A tárgyak és a tárgyak felvétele máshogy zajlik, mint Magyarországon, de nem teljesen egyedi Európát tekintve. A lényeg, hogy egy félév során két periódus van, egy periódus alatt 2 tárgy felvétele javasolt, így összesen egy félév során négy tárgyat szoktak felvenni. A tárgyfelvétel már viszonylag korán lezajlott (ha jól emlékszem áprilisban), egy hosszú tárgylistából kellett 2-2 tárgyat választanunk, plusz én még felvettem a Bevezetés a svéd nyelvbe című tárgyat is. Mint tapasztalt magyar hallgató, a tárgyfelvétel kezdeténél (ami egyébként nem volt megadva, csak a nap, így feltételeztem éjfélkor indul) rögtön, mint az örült kattintottam és vettem fel a tárgyakat, amiket előre kinéztem. Másnap reggel felkelve és belépve néztem, hogy körülbelül én és 4 másik hallgató tett így, nem kapkodják el a tárgyfelvételt, nem nagyon voltak limitek a tárgyaknál, simán fel lehetett venni bármit, nem teltek be. Egy tárgy 7,5 kredites, így 4 tárggyal van meg a 30 kredit, ez az ajánlott. Mint ahogyan az jól látszik sokkal magasabb kreditértékű egy tárgy, és ráadásul csak 6 hétig tartanak. Ennek megfelelően sokkal intenzívebb is, egyik tárgyamnál például minden héten más üzleti kihívásokat dolgoztunk fel, minden hétre kellett beadandó, prezentáció, majd év végén egy 3 órás vizsga, majd még egy egyéni beszámoló és probléma kifejtése. Ezen a tárgyon egyébként 11-en voltunk összesen. Az általam felvett tárgyak név szerint: Value Investing, Running Your Own Business, Managing Current Business Challenges és Quantitative Business Analytics. Érdekesek voltak a tárgyak, több olyan tárgyam is volt, amihez kevesebb tapasztalatom volt, itthon marketinget tanulok, itt pedig inkább közgazdasági, pénzügyi és management tárgyak voltak, így kicsit lemaradtnak éreztem magam néha, de örültem, hogy jobban megismerkedhetek az üzleti világ egyéb fontos ismereteivel. Egy másik tárgyam egy több iskola együttműködő képző tárgy volt, melynek keretében több iskolából is jöttek diákok. Itt például csapatfeladat volt és meg volt szabva, hogy minimum két különböző iskolából érkező diákok alkothatnak csapatot és a nemzetek tekintetében is voltak szabályok, nem lehetett mindenki ugyan abból az országból. Ez nagyon szimpatikus megoldás volt, én végül két svédvel, egy némettel és egy spanyollal kerültem egy csapatba, hárman voltunk üzleti iskolából, ketten pedig mérnöki iskolából. A tárgyaknál alapvetően jellemzőbb az is, hogy otthon kell utánajárni a dolgoknak, nem oktatják le órán. Mint ahogy említettem svédet is

tanultam, ez a tárgy természetesen sokkal lazább volt, mint a többi tárgy, örültem, hogy felvettem a tárgyat és kicsit megismerkedhettem a nyelvvel, plusz az itteni közösség is jó volt. A félév során végig jártam a svéd órákra, de nem könnyű megtanulni a nyelvet, hiszen szinte mindenki beszél angolul, így boltokban, intézményekben, találkozókön is kényelmesebb volt angolul beszélni. Az iskolában nagyon magas egyébként a külföldi diákok száma, körülbelül az iskola fele, ami nem feltétlen jelenti, hogy mindenki cserediák, sokan a teljes képzést itt végzik el.

Az iskolának egy hatalmas diákszerve volt, amin belül rengeteg különböző bizottság volt (például: Tech, Business, Sport, Media stb.) A diákszervezetnek szinte az összes tanuló a tagja, ami valamilyen szempontból érthető, hiszen így járt a diákigazolvány. Volt külön egy exchange bizottság, ők szerveztek nekünk külön programokat. Svédországban népszerűek a bankettek. Én magam több banketten is részt vettem. Nagyon jók ajánlom mindenkinek, csak tényleg ki kell választani melyikre megy az ember, mert viszonylag sok van azért összesen és egy ilyen vacsora rendezvény körülbelül 7-14000 Ft. A diákszervezetekbe lehetett külön csatlakozni tagként valamelyik bizottsághoz, de sok projekt alapú jelentkezés is volt. Én a Média bizottsághoz csatlakoztam, ezen belül is a videókészítő csapathoz. Ezen kívül az iskola és a diákszervezet is idén lett 110 éves, így a diákszervezetnek volt egy 110 éves jubileumi bankettje, ahol szintén segítettem. December egyik hetén megszavaztak 'Rose of the Week'-nek, amit nagyon megtisztelőnek találtam és nagyon örültem neki.

Svédországról

Svédországban szintén körülbelül 10 millióan élnek, azonban az ország területe jelentősen nagyobb Magyarországnál. Stockholm nagyon szuper, rögtön látszik, hogy nagyon fejlett. Már a reptérről a városba vezető úton érződik a sima út élménye, nincsenek kátyúk, modern busz, sőt 100% fosszilis mentes, bioüzemanyaggal működik. A város is nagyon szép, nagyon sok park, tó és természeti rész, a város 14 szigetre épült, így nem meglepő a vízpartok jelenléte. Abszolút élhető a város, az épületek szépek, épségben tartottak, nem omlik a vakolat sehol. Az utakat rendben tartják, nagyon jó állapotban vannak. Ahol laktam pont kicserélték az úttestet, több km hosszú utat cseréltek ki kb. egy héten belül, úgy, hogy az út sose volt teljesen lezárva, főleg éjszaka csinálták. Igen, az árak, ahogyan az várható volt magasabbak, de nem minden!

Alapvetően a szolgáltatások drágábbak, első nem egy nagyon jó élmény a havi diákbérlet megvásárlása volt, több mint 18.000 Ft-ért, szolgáltatások, éttermek alapvetően drágák, azonban a szupermarketek, főleg, ha nagyobb és nem a belvárosban van, nem olyan drágák, sőt, ha figyel az ember még akár olcsóbban ki lehet fogni termékeket, mint itthon. Nagy amerikai márkák sima áron is olcsóbbak sokkal, mint itthon. Ha szereted a jégkrémet Ben & Jerry's-t itt vegyél vagy Angliába, simán akár fele annyiba kerül az itthoni árhoz képest. Úgyhogy összeségében egyébként, ha valaki nagyon akar, ki lehet jönni az ösztöndíjból, csak nem egyszerű, átlag diákoknak és kezdő utazóknak valószínű nem fog menni. Én szeretem a kihívásokat, szóval megoldottam, még utaztam is, de nem mondom, hogy nem igényel extra figyelmet, fegyelmet és időt, valamint számított, hogy megkaptam a Campus Mundi támogatást, a nélkül tényleg lehetetlen kijönni. Ételek tekintetében egyébként több a vegetáriánus, vegán, illetve egészségtudatosabb opció.

Egyik kedvencem a készpénzmentes élet, én nem is vittem készpénzt, nem is kell! Év közben egyszer került hozzám készpénz, csak a baj van vele, nem könnyű megszabadulni, tőle meg egyszerűbb kártyával fizetni, úgyhogy nekem is nehéz volt megszabadulni tőle. A pénztárosok egyébként szinte nem is nyúlnak készpénzhez, a papírpénzt elveszik, berakják egy gépbe és az számolja meg mennyi, a érmékre külön gép van és a vevő dobálja be, a visszajárót is az adja vissza.

Amit nem kedveltem az az volt, hogy svéd személyi azonosító nélkül jóformán sok mindent nem tudtál csinálni, nem élet-halál kérdés, de pár dologhoz jól jött volna. Előfizetéses mobilszolgáltatás, banki szolgáltatás, törzsvásárlói program a moziba, üzletbe, na ezeket jó formán nem lehet, vagy csak nagyobb kitartás árán egyes helyeken, így ez kicsit zavaró volt és szintén nem segítette a költségek csökkentését.

Az időjárás alapvetően hűvösebb, de nem volt sokkal veszesebb Budapesthez képest. Én Augusztus 19-én repültem ki, az első pár hétben nagyon jó idő volt, sokat sütött a nap és az idő pedig kellemes volt, nem hőség volt, úgyhogy azt nagyon szerettem, ezen kívül még a vízbe is belementünk az elején. Aztán viszonylag hamar hűvösebb lett az idő, párszor esett a hó is. Ami inkább zavaró volt, de annyira ez sem veszélyes, hogy télen tényleg korábban sötétedik, a második periódusban, mikor a 15:15-kor kezdődő órára mentem, már sötétbe mentem be az iskola épületébe és reggel 8 körül sincs szuper világos.

Örülök, hogy Stockholmba kerültem, hiszen főváros révén egy mozgalmasabb város, mint a vidéki városok. Ott tartózkodásom alatt próbáltam minél több rendezvényen részt venni, voltam a Stockholm Tech fesztivál előadásán, egy WeWork iroda megnyitón, valamint önkényeskedtem egy 3 napos üzleti konferencián is. Az iskolába is segítettem két rendezvényen, az egyik az évente megrendezésre kerülő Annual Corporate Meetingen, ahol a korábban említett cégek vesznek részt, valamint egy mesterséges intelligenciával kapcsolatos előadáson és kerekasztal beszélgetésen. Szabadidőt tekintve több múzeumot is meglátogattunk, voltunk a vidámparkba Hallowe'en alatt és két koncertre is eljutottam, voltunk Ariana Grande és Avicii Tribute koncerten is.

Az emberek egyébként nagyon kedvesek és tényleg kicsit zárkózottabbak talán összeségében, de nagyon kedvesek és sportosak, egyszer elmentem biciklizni, amit még a jó időben nagyon sokan úznek, nehéz volt a terep, hidak stb. de nagypapák nagymamák is simán lehangytak. A sportolásra egyébként jó lehetőségek vannak, sok edzőterem van és egyébként ez sem drágább, mint itthon, teljesen elérhető áron vannak, én csak párszor voltam az egész félévet tekintve, de akkor sose kellett fizetnem érte, mindig volt, valamilyen lehetőség, hogy 1-1 napra vagy akár egy hétre ingyen használhass egy-egy adott konditermet. Nagy az egyenlőség is, az iskolában például nem volt külön férfi és női mosdó, de bevásárlóközpontokban például azért külön szokott lenni.

Utazás

Összesen három fő utazásra volt lehetőségem a félév során, mindegyik nagyon jó volt és több országot is érintettem összesen. Az első utazást a kéthetes őszi szünetemben ejtettem meg, másnak nem volt ilyen hosszú a szünet, úgyhogy valamit nagyon jól csináltam. Német barátaimmal mentem egy hajókirándulásra. A hajó első állomása Helsinki volt, majd Szentpétervár és Tallinn következett. Még sose utaztam ilyen nagy hajón, és nem is aludtam hajón, de nagy élmény volt, mind a hajóút, mind pedig a városlátogatások. Mivel az utat egy cég szervezte, akik főleg diákutakat szerveznek, több diákkal együtt töltöttük az időt és még több embert ismertünk meg, Koppenhágából érkező diákokkal töltöttük a legtöbb időt. Szentpétervári látogatásunk révén végül Európán kívülre is utaztunk.

A második utazás keretében, szintén hajóval Rigába utaztam, szerencsére magát a hajóutat nyertem, így a kabinért nem kellett fizetnünk. Péntek este indultunk el a hajóval, ami szombat

reggelre érkezett meg Rigába és aztán aznap este indultunk vissza, így vasárnap délelőttre már visszaértünk Stockholmba. Rövid, de szuper utazás volt.

A harmadik utazás keretén belül Lapföldre kirándultunk. Maradtunk Svédországban, Kirunába és Abiskoba töltöttünk pár napot. Nagyon jó volt ez az utazás is, olyan programokon vettünk részt, mint a kutyaszános túra, ahol vezetni is tudtuk a kutyaszánokat, ami hatalmas élmény volt. Voltunk az Icehotelben, amit tulajdonképpen minden évben újraépítenek és meglátogattunk egy rénszarvas farmot is. Sajnos elég borús idő volt, de ennek ellenére nagy szerencsénkre utolsó napon azért láttunk valamint a sarki fényből, hatalmas élmény volt ez is!

Röviden írva Stockholmba való utazásról elmondható, hogy ahogy az várható nagyon egyszerű, több közvetlen járat is van a svéd fővárosba. Én a Wizzair járatával utaztam ki, ami egy külső reptérre érkezik, Stockholmtól másfél óra buszútra és a transzfer maga drágább volt, mint a 3200 Ft-os repülőjegy. A fő reptérre pl. a Norwegiannal lehet utazni, érdemes nézni van, hogy olcsóbb, főleg, hogyha hozzáadjuk a körülbelül 5000 Ft-os transzfer díját, de alapvetően valószínű a Wizzair járata a kedvezőbb. Visszafelé szintén Wizzairrel repültem, de nem Budapestre, hanem Bécsbe, majd innen utaztam tovább másnap Budapestre, így meg tudtam nézni a bécsi karácsonyi vásárokat is.

Befejezés

Összeségében egy nagyon jó és hasznos félévet töltöttem Svédországban. Nagyon jó volt más országban élni, ez volt a leghosszabb egy idejű külföldi tartózkodásom, 3 hónap Amerika után, de nagyon gyorsan eltelt ez az idő is, visszagondolva pár hétnek érződik az egész. A világ minden tájáról ismertem meg embereket. A képzés alatt nagyon sok emberrel találkoztam, illetve a különböző extra iskolai, és egyéb rendezvényeken is rengeteg emberrel találkoztam és beszéltem.

Köszönöm a lehetőséget mindkét egyetemnek és a finanszírozóknak!